

УДК 343.533

В.Б. ХАРЧЕНКО, канд. юрид. наук, Сумський державний університет

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ КОМЕРЦІЙНОГО НАЙМЕНУВАННЯ, ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ І ГЕОГРАФІЧНОГО ЗАЗНАЧЕННЯ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ключові слова: кримінально-правова охорона інтелектуальної власності, промислова власність, засоби індивідуалізації, комерційне найменування торговельна марка та географічне зазначення

Сфера інтелектуальної власності є однією з основних, яким приділяється увага науковцями не лише України, а й розвинених країн Європейського Союзу та всього світу, а захист прав інтелектуальної власності є одним із пріоритетів інтеграції України до світового ринку в системі Світової організації торгівлі та до європейської спільноти. Здійснення державного управління у сфері інтелектуальної власності на пряму залежить від чіткого, об'єктивного, вдосконаленого механізму охорони окремих об'єктів права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації¹, і перш за все, кримінально-правовими засобами.

У зв'язку з цим, актуальним є питанням визначення змісту суспільних відносин права інтелектуальної власності на засоби індиві-

¹ Для цілей даної статті під терміном «засоби індивідуалізації» будемо розуміти комерційне найменування, торговельну марку та географічне зазначення, так як не зважаючи на їх особливості, всі ці об'єкти утворюють окрему достатньо самостійну частину права інтелектуальної власності.

дуалізації як об'єкту злочинного посягання, обґрунтування місця відповідного злочину в системі Особливої частини Кримінального кодексу України [1] (далі – КК), обсягу та змісту комерційного найменування, торговельної марки та географічного зазначення як предметів злочину, передбаченого статтею 229 КК України, а також характеристики інших елементів складу зазначеного злочину.

Проблеми кримінально-правової охорони засобів індивідуалізації як самостійних об'єктів права інтелектуальної власності розглянуті в працях В.Б. Волженкіна [2], О.І. Перепелиці [3], С.В. Максимова [4], А.С. Нерсесяна [5], О. Крижного [6] та ін. Але в сучасних умовах питання кримінально-правової охорони зазначених об'єктів набуло особливої актуальності і значущості для гуманізації, систематизації та удосконалення національного законодавства і становлення України як правової демократичної держави європейського типу.

Саме тому метою даної статті є визначення змісту суспільних відносин права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, як об'єкту злочину, та обсягу комерційного найменування, торговельної марки, географічного зазначення, як предмету злочину, а також з'ясування інших елементів складу злочину, пов'язаного із посяганням на право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації. Новизна викладеного у статті матеріалу та отриманих результатів полягає у тому, що незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару вперше розглядається не як злочин у сфері господарської діяльності, а як частина окремої самостійної групи злочинів, які посягають на відносини інтелектуальної власності.

Кримінально-правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту у Кримінальному кодексі України 1960 року

була передбачена як частина прав промислової власності статтею 137 КК «Порушення прав промислової власності». Але у подальшому, не зважаючи на ґрунтовні наукові пропозиції щодо необхідності деталізації кримінально-правової охорони окремих об'єктів права інтелектуальної власності [7], Законом України від 05.04.2001 року [8], вказана стаття була виключена з кримінального закону, а порушення права інтелектуальної власності на знак для товарів і послуг було віднесено до ст.136 КК як одного із злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (Глава IV Особливої частини КК України 1960 року).

Перша редакція ст.229 КК України 2001 року «Незаконне використання товарного знака» передбачала кримінальну відповідальність за незаконне використання чужого знака для товарів чи послуг, фірмового (зарєстрованого) найменування або маркування товару. Але вже на той час, тобто на час прийняття нового КК України, вказана норма не відповідала положенням Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [9] та Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» [10]. Тому цілком обґрунтовано Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності» [11] ст.229 КК була викладена в новій редакції і встановлювала підстави кримінальної відповідальності за незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше умисне порушення права на ці об'єкти. В подальшому зазначена норма ще двічі змінювалася, але ці зміни стосувалися розміру матеріальної шкоди [12] та знищення контрафактної продукції, знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення [13].

Але й зараз слід вказати на певну невідпо-

відність термінологій. За діючим законом про кримінальну відповідальність предметом злочину, передбаченого ст.229 КК, є: 1) знак для товарів і послуг; 2) фірмове найменування; 3) кваліфіковане зазначення походження товару. Такі визначення предметів злочину обумовлені тим, що вказана норма була сформована в КК України на підставі положень законів України «Про підприємництво» [14], «Про підприємства в Україні» [15], «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [9], «Про захист від недобросовісної конкуренції» [16], «Про охорону прав на зазначення походження товарів» [10] та «Про захист економічної конкуренції» [17]. Окремі із вказаних нормативних актів зараз вже втратили чинність. Крім того, 01.01.2004 року набув чинності новий Цивільний кодекс України [18] (далі – ЦК), згідно положень якого до об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать: комерційне найменування (глава 43); торговельна марка (глава 44); географічне зазначення (глава 45). Вказане обумовлює необхідність уточнення термінології, на що вже неодноразово наголошувалося [19, с.42; 20, с.212-223; 21, с.114; 22, с.62].

Визначаючи основний безпосередній об'єкт злочину, передбаченого ст.229 КК, більшість авторів зазначає його як засади добросовісної конкуренції у сфері господарської діяльності [23, с.571]. Право інтелектуальної власності розглядається лише як додатковий обов'язковий безпосередній об'єкт. Водночас, комерційне найменування, торговельна марка та географічне зазначення є перш за все об'єктами права інтелектуальної власності і саме ці чинники повинні визначати місце зазначеного посягання в системі кримінально-правової охорони.

На нашу думку, проблеми визначення основного безпосереднього об'єкту незаконного використання засобів індивідуалізації знаходяться у царині цивільного права. Тому намагання вирішити ці питання відособлено лише в рамках науки кримінального права

задалегідь приречене до необґрунтованих висновків [24, с.571]. Виходячи із невизначеності царини комерційного найменування, торговельної марки та географічного зазначення в цивільному праві виникає помилкове ставлення до цих об'єктів права інтелектуальної власності і в науці кримінального права України та віднесення злочинних посягань щодо них (як предметів злочину) до розділу VII Особливої частини КК «Злочини у сфері господарської діяльності» [5, с.26].

Для правильного визначення місця права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в системі кримінально-правової охорони слід зазначити, що злочин завжди спрямований на спричинення шкоди об'єктивно існуючим суспільним відносинам. При цьому структура суспільних відносин являє собою цілісну систему елементів, які її утворюють, мають взаємозв'язок та взаємодію між собою. У філософській і правовій науці структурними елементами суспільних відносин визначаються: 1) суб'єкт відносин; 2) предмет, з приводу якого ці відносини існують; 3) соціальний зв'язок (суспільно значуща діяльність) як зміст відносин [25, с.27].

Ми вважаємо, що суб'єктами права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації є будь-які фізичні або юридичні особи, які використовують або мають намір використовувати у подальшому ці об'єкти, з метою вирізнити їх, їх товари та (або) послуги з-поміж інших чи зазначити географічне місце їх походження. Таким чином віднесення незаконного використання комерційного найменування, торговельної марки, географічного зазначення виключно до злочинів у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності суб'єктів господарювання, залежно від основного безпосереднього об'єкту цього злочину [26, с.199-200], не є обґрунтованим.

Обсяг правової охорони торговельної марки визначається наведеними у свідоцтві її

зображенням та переліком товарів і послуг. Саме свідоцтво засвідчує набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку. Особливості набуття права інтелектуальної власності передбачені для торговельної марки, яка має міжнародну реєстрацію або визнана в установленому законом порядку добре відомою. Відповідно до ч.3 ст.494 ЦК, набуття права інтелектуальної власності на таку торговельну марку не вимагає засвідчення свідоцтвом.

Обсяг правової охорони географічного зазначення визначається характеристиками товару (послуги) і межами географічного місця його (її) походження, зафіксованими державною реєстрацією з дати якої і виникає право інтелектуальної власності на географічне зазначення. На відміну від розглянутих засобів індивідуалізації, набуття права інтелектуальної власності на комерційне найменування не вимагає виконання формальних дій і є чинним з моменту першого його використання та охороняється без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації. Таким чином, обсяг правової охорони комерційного найменування визначається позначенням, яке використовує особа, сферою діяльності цієї особи (його промислом), а також регіоном його використання.

Зміст суспільних відносин права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації (соціальний зв'язок) полягає у тому, що лише володілець такого права: 1) має право на використання комерційного найменування, торговельної марки або географічного зазначення; 2) має право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати відповідний об'єкт, в тому числі забороняти таке використання; 3) має інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. Під використанням засобів індивідуалізації слід розуміти їх нанесення на предмети, що ідентифікують володільця цих прав (вивіски, оголошення, рекламну продукцію, доменні імена тощо), або на товари чи прикріплені

до товару предмет, або на предмети, пов'язані із наданням послуг. Також як використання слід розглядати застосування відповідного об'єкту при пропонуванні товарів і послуг, в діловій документації, в мережі Інтернет, тощо.

Незважаючи на те, що діюче цивільне законодавство України не передбачає виключного права володільця комерційного найменування дозволяти використання зазначеного об'єкту права інтелектуальної власності іншим особам, така передача можлива за договором комерційної концесії (ст.1115 ЦК) [27, с.69] і не може розглядатися як незаконне використання комерційного найменування. Разом з тим, володільць права інтелектуальної власності на географічне зазначення позбавлений законом майнового права дозволяти використання відповідного зазначення іншим особам.

Таким чином, у разі вчинення злочину, комерційне найменування, торговельна марка та географічне зазначення є одночасно: 1) предметом охоронюваних законом про кримінальну відповідальність суспільних відносин, 2) предметом злочинного впливу та 3) предметом злочину.

Загальновизнаний поділ безпосереднього об'єкту злочину в науці кримінального права України на основний, додатковий обов'язковий та додатковий факультативний, вказує саме на відносини права інтелектуальної власності як найбільш важливий об'єкт, що вирішальною мірою визначає суспільну небезпечність даного злочину, структуру відповідного складу та його місце в системі Особливої частини КК [28, с.113]. Суспільні відносини, що складаються у сфері господарської діяльності, у разі незаконного використання засобів індивідуалізації, можуть виступати тільки як додатковий факультативний об'єкт. Тому встановлення, що в результаті вказаного злочинного посягання спричиняється шкода також і відносинам, які складаються у сфері господарської діяльнос-

ті, є свідченням більш високої суспільної небезпеки порушення права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації і повинне враховуватися при кримінально-правовій кваліфікації або призначенні покарання.

Встановлюючи ознаки об'єктивної сторони порушення права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, КК України фактично передбачає дві альтернативні дії: 1) незаконне використання комерційного найменування, торговельної марки або географічного зазначення та 2) інше умисне порушення права на ці об'єкти права інтелектуальної власності. Фактично діюче кримінальне законодавство розглядає як протиправне будь-яке порушення прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, зміст якого визначається діючим цивільним законодавством України, не розкриваючи суті такого порушення.

Виходячи із проведеного аналізу суспільних відносин права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації як об'єкту злочину та безпосередньо комерційного найменування, торговельної марки або географічного зазначення як предмету цих відносин, предмету злочинного впливу та предметом злочину, слід визнати, що використання є незаконним у випадках: 1) протизаконного перебування особи, його товарів чи послуг в цивільному обороті під повним або скороченим чужим комерційним найменуванням, яке вже знаходиться в цивільному обороті; 2) використання торговельної марки право на яку іншої особи засвідчується свідоцтвом або торговельної марки що має міжнародну реєстрацію чи визнана добре відомою; 3) визначення позначення товару чи послуги географічним зазначенням або використання географічного зазначення після дати реєстрації цього права за іншою особою [29, с.101].

Окремі автори вказують на недосконалість зазначення об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст.229 КК України.

Так О. Крижний пропонує доповнити існуючі види суспільно небезпечного діяння (незаконне використання та інше порушення) ще одним діянням – вимогою передачі прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації [6, с.23]. Безумовно можна погодитися з автором, що вимога про передачу належних володільцеві майнових прав, є більш суспільно небезпечною ніж незаконне використання чи інше умисне порушення цих прав, і що вимагання права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації не охоплюється ст.189 КК. На нашу думку такий підхід до визначення змісту суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони злочину є не зовсім вірним за своєю суттю. По-перше, зміст майнових прав інтелектуальної власності, а в окремих випадках і дії, що порушують такі права, вже зазначені цивільно-правовими нормами і визначаються саме ними.

По-друге, вирішуючи питання характеристики складу конкретного злочину, передбаченого Особливою частиною КК, необхідно розглядати його відповідно до існуючої системи кримінального законодавства. Сьогодні КК України вже передбачає норму щодо примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст.355 КК). Тобто вимога виконати чи не виконати договір, угоду чи інше цивільно-правове зобов'язання (у тому числі і щодо об'єктів права інтелектуальної власності) з погрозою насильства над потерпілим або його близькими родичами, пошкодження чи знищення їх майна, сама по собі вже утворює самостійний склад злочину. У разі, коли така вимога поєднана з незаконним використанням засобів індивідуалізації, це слід розглядати як вчинення особою двох або більше злочинів, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини КК, тобто сукупності злочинів. Вочевидь, перелік погроз, передбачених статтями 189 та 355 КК України не співпадає, але це є підста-

вою для порушення питання про вдосконалення норми про примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань, а не злочину, передбаченого ст.229 КК.

Тому, на нашу думку, доцільно застосувати щодо характеристики діяння, яке утворює вищезазначений склад злочину, бланкетну диспозицію, яка, не називаючи конкретних ознак, відсилає для встановлення змісту вчиненого діяння до інших нормативних актів, які не є законами про кримінальну відповідальність. На доцільність застосування бланкетної диспозиції щодо порушення прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації вказує і те, що прийняття нових нормативних актів щодо зазначених об'єктів, так само як і зміни існуючих цивільно-правових актів або окремих норм, не позначаються будь-яким чином на підставах і межах кримінальної відповідальності.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони вказаного злочину також є спричинення порушенням права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації матеріальної шкоди у значному розмірі (ч.1), у великому розмірі (ч.2) та в особливо великому розмірі (ч.3). Згідно із приміткою до ст.229 КК, матеріальна шкода вважається завданою в значному розмірі, якщо її розмір у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (далі – НМДГ), у великому розмірі – якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує НМДГ, а в особливо великому розмірі – якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує НМДГ. Якщо діяння не було пов'язане із заподіянням шкоди у значному розмірі (до двадцяти НМДГ), вчинене слід розглядати як адміністративне правопорушення за ч.1 ст.164-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення [30] (далі – КУпАП).

Але натепер остаточно невизначений механізм вирахування матеріальної шкоди у разі порушення права інтелектуальної влас-

ності на комерційне найменування, торговельну марку або географічне зазначення [31]. Зараз судова практика виходить із того, що матеріальна шкода включає як пряму дійсну шкоду, так і втрачену вигоду. Заподіяння шкоди діловій репутації особі, якій ці права належать, на кваліфікацію за ст.229 КК не впливає, однак може враховуватись при призначенні покарання.

На нашу думку, вказане визначення в законі суспільно небезпечних наслідків цього злочину не повною мірою відображає механізм спричинення шкоди вказаним суспільним відносинам. Суспільна небезпека (шкідливість) зазначених посягань полягає не тільки у спричиненні прямої матеріальної шкоди або втраченої вигоди, а і у заподіянні шкоди іміджу, престижу, репутації та конкретним обсягам рекламних заходів і акцій. Ми вважаємо, що більш обґрунтованим та доцільним є визначення суспільно небезпечних наслідків не в залежності від розміру матеріальної шкоди, а щодо істотності такої шкоди. На відміну від існуючої натеper системи, таке визначення суспільно небезпечних наслідків охоплювало б не тільки пряму дійсну шкоду та втрачену вигоду, а і заподіяння шкоди діловій репутації, престижу та іміджу праволодильців комерційного найменування.

З суб'єктивної сторони незаконне використання засобів індивідуалізації або інше порушення права на вказані об'єкти передбачає наявність прямого або непрямого умислу. Тобто особа під час вчинення злочину усвідомлювала суспільно небезпечний характер порушення зазначених прав, передбачала настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді спричинення матеріальної шкоди у значному, великому або особливо великому розмірі і, або бажала настання таких наслідків, або хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання. Така загальна характеристика суб'єктивної сторони потребує уточнення. Немає будь-яких сумнівів, що суспі-

льно небезпечне діяння, яке полягає у порушенні прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, може бути вчинене лише умисно. Але щодо суспільно небезпечних наслідків у вигляді спричинення майнової шкоди, вина може бути як у формі умислу, так і у формі необережності. Це обґрунтовано відносить злочин, передбачений ст.229 КК України, до групи умисних злочинів, але допускає можливість його вчинення з подвійної (змішаною) формою вини.

Слід також зазначити, що суб'єктом злочину, передбаченого ст.229 КК України натеper є фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку, без будь-яких додаткових ознак або обмежень. Але, визначаючи ознаки цього елемента складу злочину, вважаємо за необхідне окремо розглянути його вчинення службовою особою. Порушення права на комерційне найменування з боку службових осіб, зумовлене службовим становищем такої особи і пов'язане з її владними чи службовими повноваженнями, вчиняється без особливого дозволу володільця прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, тобто зазначене є перевищенням влади або службових повноважень. Істотна шкода тут може полягати і у заподіянні суспільно небезпечних наслідків нематеріального характеру. У цьому разі вчинене утворює ідеальну сукупність злочинів і підлягає кваліфікації за відповідними частинами статей 229 та 365 КК України.

Таким чином, можливо констатувати наступне:

По-перше, натеper в цивільному законодавстві України інститут права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації потребує подальшого удосконалення з метою підвищення ефективності охорони зазначених об'єктів кримінально-правовими засобами.

По-друге, застосовані в національному законодавстві України терміни «комерційне найменування», «торговельна марка», «гео-

графічне зазначення», «знак для товарів і послуг», «фірмове найменування» та «кваліфіковане зазначення походження товару» потребують систематизації та уточнення їх змісту.

По-третє, за своїм основним безпосереднім об'єктом незаконне використання засобів індивідуалізації є злочином не у сфері господарської діяльності, а у сфері прав інтелектуальної власності.

По-четверте, при характеристиці суспільно небезпечного діяння, що утворює порушення права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, доцільно застосовувати бланкетну диспозицію, так як нормами цивільного та господарського законодавства визначаються не лише випадки порушення цього права, а і зміст таких порушень.

По-п'яте, визначаючи суспільно небезпечні наслідки порушення права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в кримінальному законодавстві, доцільно застосовувати не категорію спричинення матеріальної шкоди, а визначення спричиненої шкоди істотною.

По-шосте, як норма про порушення прав на засоби індивідуалізації, так і інші норми щодо вчинення злочинів у сфері інтелектуальної власності, натеper потребують систематизації та окремо визначеного місця в системі Особливої частини КК України².

По-сьоме, норми кримінального законодавства України щодо злочинів у сфері інтелектуальної власності в цілому, так і щодо злочинного порушення прав на засоби індивідуалізації, зокрема, натеper потребують керівних настанов та роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

² Нам вважається найбільш прийнятним є віднесення даної групи злочинів до ізнову створеного розділу Особливої частини КК V-А «Злочини у сфері інтелектуальної власності». Термін «у сфері» є більш бажаним, ніж «проти», так як окремі посягання можуть бути вчинені і самими володільцями прав інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 р., № 2341-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21. – Ст. 920.
2. Волженкин Б. В. Экономические преступления / Б. В. Волженкин. – СПб. : Юридический центр Пресс, 1999. – 312 с.
3. Перепелица А. И. Уголовная ответственность за хозяйственные преступления в сфере предпринимательской деятельности и связанные с проявлением недобросовестной конкуренции и монополизма / А. И. Перепелица. – Х. : Оригинал, 1997. – 136 с.
4. Гаухман Л. Д. Преступления в сфере экономической деятельности / Л. Д. Гаухман, С. В. Максимов. – М. : ЮрИнфоР, 1998. – 296 с.
5. Нерсисян А. С. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Нерсисян Армен Сабірович; НАН України; Ін-т держави і права ім. Корецького. – К., 2008. – 213 с.
6. Крижний О. Проблеми кваліфікації незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікаційного зазначення походження товару / О. Крижний // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. – № 2. – С. 21-25.
7. Харченко В. Б. Уголовно-правовая охрана авторского права и смежных прав: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Харченко Вадим Борисович ; Ун-т внутр. дел МВД Украины. – Х., 1996. – 216 с.
8. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності» : від 05.04.2001 р., № 2362-III // ВВР України. – 2001. – № 23. – Ст. 117.
9. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» : від 15.12.1993 р., № 3689-XII // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст.

36.

10. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» : від 16.06.1999 р., № 752-XIV // ВВР України. – 1999. – № 32. – Ст. 267.

11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності» : від 22.05.2003 р., № 850-IV // ВВР України. – 2003. – № 35. – Ст. 271.

12. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності» : від 09.02.2006 р., № 3423-IV // ВВР України. – 2006. – № 26 – Ст. 211.

13. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності стосовно виконання вимог, пов'язаних із вступом України до СОТ» : від 31.05.2007 р., № 1111-V // ВВР України. – 2007. – № 44 – Ст. 512.

14. Закон України «Про підприємництво» : від 07.02.1991 р., № 698-XII // ВВР УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.

15. Закон України «Про підприємства в Україні» : від 27.03.1991 р., № 887-XII // ВВР УРСР. – 1991. – № 24. – Ст. 272.

16. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» : від 07.06.1996 р., № 236/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

17. Закон України «Про захист економічної конкуренції» : від 11.01.2001 р., № 2210-III // ВВР України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

18. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 р., № 435-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

19. Крижний О. Актуальні питання предмету злочину, передбаченого ст.229 КК України / О. Крижний // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – № 1. – С. 42-46.

20. Рассомахіна О. А. Поняття торгівельної марки та її співвідношення із суміжними категоріями / О. А. Рассомахіна // Форум

права. – 2007. – № 3. – С. 212-223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-3/07roaisk.pdf>.

21. Іщук С. Визначення сутності комерційного (фірмового) найменування: термінологічний аспект / С. Іщук // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2008. – Вип. 46. – С. 112-119.

22. Харченко В. Б. Деякі проблеми кваліфікації незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікаційного зазначення походження товару / В. Б. Харченко // Захист прав інтелектуальної власності : матеріали XIII Міжнародної науч.-практ. конф. – Симферополь : М-во економіки АР Крим, 2009. – С. 59-64.

23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 3-тє вид. переробл. та допов. – К. : Атіка, 2003. – 1056 с.

24. Давиденко М. Л. Кримінологічна характеристика злочинів у сфері інтелектуальної власності / М. Л. Давиденко, Л. В. Новикова // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 123–129 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09dmlciv.pdf>.

25. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві України: навч. посіб. / В. Я. Тацій. – Х. : УкрЮА, 1994. – 76 с.

26. Кримінальне право України: Особлива частина : підруч. / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.] ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 624 с.

27. Крижна В. М. Захист прав споживачів при використанні комерційних позначень / В. М. Крижна // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 2. – С. 67-71.

28. Кримінальне право України: Загальна частина : підруч. / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, Л. М. Кривоченко та ін.] ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 3-є вид.,

переробл. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 496 с.

29. Бошицький Ю. Л. Право інтелектуальної власності / Ю. Л. Бошицький. – К. : Логос, 2007. – 485 с.

30. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р., № 8073-

X // ВВР Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

31. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування: рекомендації парламентських слухань // Голос України. – 19.07.2007. – № 125.

Харченко В. Б. Проблеми гармонізації кримінально-правової охорони комерційного найменування, торговельної марки і географічного зазначення із законодавством Європейського Союзу / В. Б. Харченко // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 546–554 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10xvbxec.pdf>

Розглянуті проблеми права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації як об'єкту злочинного посягання та зміст комерційного найменування, торговельної марки і географічного зазначення як предметів злочину; проаналізовані елементи складу злочину, що посягає на засоби індивідуалізації; обґрунтована необхідність удосконалення закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів у сфері інтелектуальної власності.

***

Харченко В.Б. Проблемы гармонизации уголовно-правовой охраны коммерческого наименования, торговой марки и географического обозначения с законодательством Европейского Союза

Рассмотрены проблемы права интеллектуальной собственности на средства индивидуализации как объекта преступного посягательства и содержание коммерческого наименования, торговой марки и географического обозначения как предметов преступления; проанализированы элементы состава преступления, посягающего на средства индивидуализации; обоснована необходимость совершенствования закона об уголовной ответственности в отношении преступлений в сфере интеллектуальной собственности.

***

Kharchenko V.B. Problems of Harmonization of Criminally-Right Protection Commercial Name, the Trade Mark and a Geographical Designation are with the Legislation of European Union

The problems of the intellectual property right on a individualizing technique as an object of the criminal infringement and on the content of a trade name, trademark and geographical mark as an objects of a crime were examined; elements of corpus deficit which encroach on a individualizing technique are analyzed; the necessity of improvement of the law about the jeopardy regarding crimes committed in the field of intellectual property.